

דבר דבר

בין הזמנים

תשפ"ד

גליון מס' 27

מרבנו הגדול מרן גאון ישראל הגר"ד לגדו שליט"א

פשר דבר | בין הזמנים

אנחנו לומדים! זה מה שאנחנו עושים, זה התפקיד זה החיים שלנו, ורק ע"י לימוד התורה ניוושע בתשועת עולמים במהרה.

מכתב עוז מרבנותנו זיע"א

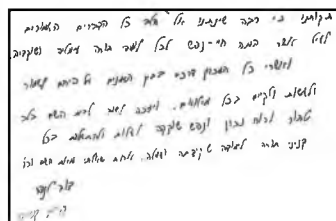
מוצש"ק דברים ימי אבלות על חורבן בית מוקדשנו

אל בני הישיבות היקרים המתאספים בראשות גדולי התורה שליט"א הנה ימי בין הזמנים אשר נועדו להחליף כח על מנת לשוב ביתר שאת ללימוד התורה ולעבודת ה' נדרשת בהם שמירה רבה על המעלות הרוחניות שנקנו בעמל וביגיעה ומוטלת חובה על כל אחד להעמיד זמנים קבועים ללימוד התורה ולשמור על קנייניו הרוחניים על ידי עת ללימוד המוסר ויש להתרחק ממקום הנסיון ולהיזהר מלשהות במקומות שיש בהם מכשירים טמאים אשר מורידים את האדם לבאר שחת. ובכל מקום שנמצאים יקדשו שם שמים בהליכותם בהנהגות הראויות לבני התורה ובזכות זה יזכו כולם לשוב לבית ה' בכוחות מיוחדים ולעלות בתורה מתוך שמחה והרחבת הדעת. באנו על החתום.

א. ל. שטינמן - גרשון אדלשטיין

וע"ז הוסיף רבינו

תקנתנו כי רבה, שיתנו את הלב כל הדברים האמורים לעיל, אשר המה חיי נפש לכל לומדי תורה עמליה ושוקדיה. ואשרי כל המכוון דרכיו בבין הזמנים על פיהם לשמור

ולעשות ולקיים בכל מילואם ויזכה לשוב לבית השם בלב טהור ורוח נכון ונפש שוקקה לעלות ולהתעלות בכל קניי תורה לימודה שקידתה ועמלה אחת שאלתי מאת השם וכו'.

דוב לגדו - חיים קניבסקי

מנחת חינוך

שח ראש ישיבת משכן ישראל הגר"ש שורץ שליט"א זכה בבחרותו למועד בחברותא בכל יום ו' עם רבינו שעות ארוכות, ובאמצע היה יוצא רבינו לטבול במקוה לכבוד שבת, ולשם כך היה יורד בזריזות את כל הירידה מההר עד המקוה וחזר. ואח"כ היה צריך לנוח מעט, היה נשען על הכסא ואומר לו קטעים וחדושים מעניינים שראה בספרי תשובות השבוע, ולדוג' שבוע אחד סיפר לו שעבר על שו"ת רב פעלים לבן איש חי, יציטט מושם דברים, ואחרי זמן חזר ללימודו עד כמעט זמן הדלקת נרות.

יכולים ללמוד מה שרוצים

בחודש ניסן האחרון מסר רבינו שיעור בענין אכילת פסח בקטן ואיסור ספיה, בקהילת חניכי הישיבות רמב"ם בב"ב בהשתתפות אלפים לאחר השיעור אמר דברי חיזוק והדרכה לאברכים ובני הישיבות היקרים בדרכי הלימוד לימי ביה"ז ולקראת פתיחת זמן קיץ הבעל"ט:

מואד יפה שרבים מובני הישיבות והכוללים מנצלים את ימי בין הזמנים לרכוש קנינים להצלחה בתורה, ידוע הסיפור בשם הגאון רבי רפאל שפירא מוולוז'ין חתנו של הנצי"ב וחותנו של רבי חיים בריסקער שבני הישיבות מאושרים שהם יכולים ללמוד בבין הזמנים מה שרוצים, מאד מאושרים, יש פה משהו שלא מאושר? הרבה מומם מאושרים, מקווה, אפשר לעשות כל אחד שיהיה מאושר, יכול ללמוד מה שהוא רוצה, לא כמו שבישיבה שאומרת תלמוד דוקא את זה... דוקא את זה... יכול ללמוד מה שהוא רוצה, ללמוד גמרא גמרא ותוס', זה העיקר, זה דוקא בין הזמנים, מה עושים באמצע הזמן, צריך ללמוד מה שלומדים בישיבה, לא ללמוד ככה להגיד וורטים ווערטלעך... ללמוד בעיון עמוק, לנתח את הסוגיא, לחשב את השיטות, להבין טוב את דברי הראשונים, הכל יהיה בהתלהבות, תורה לא לומדים כלאחר יד, אחד שאומר קושיא טובה של הרבי עקיבא אייגר ולא נדלק לו החשמל בעיניים זה קצת בעיה, לומד סוגיא ויודע את זה היטב עם כל הדברים, אז הראש מונח בתורה והוא האדם המאושר ביותר שיש בעולם, מונח בתורה בלימוד התורה ביגיעת התורה בהתעמקות בתורה בהתאהבות בתורה, בוהערב נא של התורה, הוא המאושר, אין לך בן חורין, בן חורין האמיתי אלא מי שעוסק בתורה.

הקב"ה הבטיח לנו שלא תמוש התורה מפנינו ומפי זרעינו, אנחנו מצויים ללמוד יומם ולילה, ומייחלים ומבקשים מהקב"ה שיתן לנו את הכוחות ואת האפשרויות לעמוד בתורה, ויסלק מאיתנו את כל המזיקים והעומדים הקמים עלינו שרוצים להפריע לנו,

שיחה מוצש"ק עקב תשע"ח איחוד בני הישיבות

והבדילנו מן התועים צריך לחיות כל השנה לפי זה ורק כך זוכים לונתן לנו תורת אמת.

בכל דור ודור יש את הנסיגות שלו בעבר היצרא דע"ז היה הציונות וההשכלה, היום היצר הוא יצר של אפס ושקר שמגיעים השפעות מאנשים רחוקים וצריך לזהר שלא להגרר ולהיות מושפע מכל הדברים הפסולים שמגיעים מהם - וצריך כל אחד לדעת להיזהר להתרחק מהדברים האלו שהם רק שקר ואפס וכולם ואין בהם שום תוכן ושח"ו שלא יהיה שום שייכות לזה

דבר גדול ומכובד מאד מעמד כזה של בני ישיבות שמתאספים יחד ומתעלים ברוחניות, וידידי הגה"צ רבי דוב יפה זצ"ל פעל רבות בזה, מה אפשר לומר לבני ישיבות כולנו היינו בני ישיבות תמיד משתדלים להיות מחוברים לישיבות ולא להגרר אחרי הדברים שבחזון.

אבל בכל זאת צריך לעורר קצת, בכל דור ודור ישנו את היצרא דע"ז של אותו דור ואף לאחר שנתבטל כבר היצרא דע"ז אין זה מפני מעלותינו וכבר כתב החזו"ן כן במכתב שמה שאין לנו את היצרא דע"ז אין זה מעלה אלא אדרבה להיפך זה מראה על דרגתנו הנמוכה שאנו במצב כזה שאיננו יכולים לשלוט על יצרא דע"ז, כי כשהתבטלה הנבואה אז התבטל היצרא דע"ז.

ואף שאין יצרא דע"ז ממש בכל זאת תמיד ישנם את הדיבורים של האנשים החיצוניים הרחוקים מתורה ומצוות וצריך מאד להתרחק מהם ולא להיות בקרבתם כלל ולא להיות מושפע מהם, ובכל דור ודור יש את הנסיגות שלו, ואם כי בדורות הקודמים היה צריך להוכיח נגד מה שאנשים רחוקים יכולים לשכנע בטענות שכביכול הם עם תוכן ומשמעות כגון השכלה וציונות וכדומה, דבר שהיום ברור לכולם השקר שהיה בזה, הנה היצרא של הדור האחרון אלו הם דברים שאין בהם שום משמעות, יצר של כלום ואפס

ושקר, והאמת היא שזה דברים שהשתיקה יפה להם אבל מאידך אי אפשר שלא לעודר עליהם, וצריך כל אחד לדעת להיזהר להתרחק מהדברים האלו שהם רק שקר ואפס וכולם ואין בהם שום תוכן.

ונתאר לעצמנו יהודי שהיה חי כמה עשרות שנים אחרי שנתבטל היצרא דע"ז, הוא לא מסוגל להבין למה כמה שנים קודם היה פיתוי כזה גדול לעבוד ע"ז, וק"ו יצר של שקר ואפס א"א להבין שאיתו צריך להילחם אבל זה היצר של הדור האחרון ואיתו צריך להילחם.

ומאד נוגע לנו לדעת ולהכיר כי האנשים הרחוקים שכל מגמתם ומטרתם הם דברים של שקר ופסול גורמים שכביכול יתפשטו מהם חידקים שמגיעים מהם לכל מקום עם המושגים והדברים הפסולים שלהם, וצריך לזהר מאד שלא להיות מושפע מהדברים הפסולים האלו, ונחזיר לעצמנו שהם מסכנים וצריך לרחם עליהם אבל לא להיות בשום אופן בשום קשר איתם ובשום קירבה איתם ובעיקר לא להיות בשום שייכות איתם.

ואמנם יש כאלו שצריכים לדבר עם רחוקים, אבל אם לא בשביל קירוב או בשביל דברים אחרים הכרחיים אין לבני ישיבות שום קשר ושייכות עם שיגם ושיחם, ומשל למה הדבר דומה למעשה שהיה שרב אחד היה צריך לפגוש כומר ולשוחח איתו וכשהם ישבו יחד בחדר אחד ושוחחו הרב ישב כל הזמן עם המטרייה ביד בכדי להרגיש ולהראות שאין לו שום שייכות עם הכומר ורק במקרה הוא יושב איתו ולכן אם ישנו מקרה שצריך ומוכרחים לצאת מכותלי בית המדרש צריך להיות כל הזמן עם המטרייה ביד, ועוד צריך מאד להיזהר שכשמוכרחים לצאת מבית המדרש להתאמן מאד שיתקיימו דברי הגמרא ביומא ראו פלוני שלמד תורה מה נאים דרכיו ומה מתוקנים מעשיו וח"ו שלא לגרום לחילול ד'.

והבדילנו מן התועים זה לא רק שיר ששרים בשמחת תורה, צריך להיות כל השנה בהרגשה שהבדילנו מן התועים ולהתנהג לפי זה, ורק על ידי זה אפשר לזכות לונתן לנו תורת אמת.

דברי חיזוק לביה"א אב תש"פ (קדושה).

דברי חיזוק לקראת ימי בין הזמנים ממרן גאון ישראל הגדול רבי דוב לנדו שליט"א ראש ישיבת סלבודקא (מכת"י)

הננו נמצאים, כולנו, בתוך מצב קשה, שלא זכור דוגמתו, בעיצומה של מכת מגפה קשה שפקדה את כל מדינות תבל, מבלי מצוא לה עד כה שום מרפא, ותפילתנו לשוכן מרומים, אבינו מלכנו הסר מגפה זו מעלינו, והגן בעדנו, ושלח במהרה רפואה שלמה לחולי עמך.

קשה המצב לכולם, אך במיוחד קשה הוא ללומדי התורה, שבעקבותיה של מגיפה זו נשתבשו ונפגעו סדרי מערכת עולמם התקין, והם מתאמצים בכל כוחם לנווט את חיי עולמם, לימוד התורה, הישקעות בעמלה, וקיומה, וכל אחרות מישרים, בתוך מצב כה קשה ומבין, מצב המסבך ומפריע ניהול חיים תקינים לכל משמעותם.

וקשה שבעתים המצב לבני הישיבות יחיו, עמק הקשיים שנקלעתם בני הישיבות היקרים לתוכם, כל המיבנה המיוחד הלימודי והרוחני המשותף שחיתם בו עד עכשיו, עובר זעזוע קשה, מכל הבחינות, ולא פלא כי רבים רבים ביניכם נבוכים, ונפשכם מתחננת להצלה, לעידוד, לניווט, בדרך מישרים, בתהפוכות המצב, עם כל השלכותיו, שנכפה עליכם.

קשה מאד מצבכם.

וקריאתנו לכם, לכם בני הישיבות היקרים, עמוד הלז של עמנו עם קדוש להשם, חזקו ואמצו, חזקו ואמצו והמשיכו, למרות כל הקשיים והמפריעים בתפקידכם הקדוש להיות הלאה בני ישיבות לומדי תורה ובניה, בניה היקרים מפז, אתם הבסיס לכל עולמנו, המשיכו, למרות כל הקשיים, ועמם, להיות שקועים ומסורים ללימודה של תורה, מתעלים במעלותיה ודבקים בכל ליבכם בה ובלמודה, המשיכו, המשיכו, לימדו והתעלו, וכל עולמנו יתעלה ויתרומם עמכם.

המשיכו במהלך חייכם,

חיי בני תורה לכל משמעותם, תוך שמירה מושלמת, מדויקת וקפדנית על הוראות הרופאים,

וכאשר יורוכם רבותיכם שליט"א באהלי לימודים, הישיבות הקדושות,

אל תסורו, ואל תסטו, ימין ושמאל.

ובזכות לומדי התורה, המסורים ללימודה וקיומה, גם, ולמרות, קושי המצב הזה שאנו שקועים בו, תקותנו וחילולנו שיושיעונו מן השמים במהרה ותוסר מעלינו מגפה רעה זו, וכל פגע רע, וכל מוחלה, וכל מיני פורענויות, מעלינו ומעל כל בני ברית, ונזכה לשבת שוב במהרה באהלי תורה להתמסר ולהגות בלימודה בשקט ושלוה, כמאז ומקדם. אמן.

דברי רבינו שליט"א במעמד סיום הזמן בישיבת 'תפארת ציון' – כ"ט אדר ב' תשפ"ד

הישיבה כאן ישיבת 'תפארת ציון' אשר יסודה גדולי התורה כאן בבני ברק, וגם רבינו החזון איש סמך ידיו על הישיבה.

ב"ה, מסיימים כאן את הזמן, ומסתמא שמעו היטב את אשר לימודם רבותיהם שליט"א והתעלו בלימוד התורה וביראת שמים.

צריך לדעת שגם בבין הזמנים צריך ללמוד. אמנם יש צורך במנוחה, וגם צריך לעזור בבית לקראת פסח שזה בוודאי מצווה, אבל ברור שצריך להמשיך וללמוד בזמן הפנוי שלא יהיה רפיון מלימוד התורה.

מספרים שהגאון ר' רפאל שפירא ראש ישיבת וולאזין שהיה חתנו של הנצי"ב וחותנו של ר' חיים בריסקער שידוע שהיה מתמיד מופלג באופן מיוחד הוא אמר מה טוב בין הזמנים שבן ישיבה יכול ללמוד מה שהוא רוצה שאפשר ללמוד מסכתות אחרות, כך אמר ר' רפאל שפירא.

במיוחד בעת הזאת שיש מקטרגים נגד אלו שיושבים כל הזמן ולומדים, צריכים כולם לדעת שאנחנו מאמינים ויודעים שזכות התורה היא זו שמגינה על יושבי הארץ, ולא שום דבר אחר, ללמוד תורה שזה מה שאנחנו עושים זה הדבר החשוב היחידי בעולם ובזכות למודו העולם קיים, לדעת את זה היטב.

צריכים להיזהר בימי בין הזמנים שלא יהיה חילול השם חלילה, וחלילה לא לקיים טיולים וכיו"ב, חלילה חלילה.

הקב"ה יעזור שנזכה בקרוב לאכול מן הזבחים ומן הפסחים, אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון ומלאה הארץ דעה את השם כמים לים מכסים.

דברי חיזוק בית השם

רשכבה"ג מרן שליט"א פתח את דבריו בנידון קצר בענין קרבן פסח ולאחמ"כ נשא משא חיזוק מיוחד:

המקום הזה כאן הוא מקום גדול להשם ולתורתו, מי שמעמיד כאן את המקום בסיעתא דשמיא, מעמיד הרבה תורה, ומאות של אברכים ובחורים עסקין באורייטא בכל ימות השנה, וגם עכשיו בימי בין הזמנים בזכות המעמיד הנעלה של המקום הזה.

עכשיו מתחילים ימי בין הזמנים, ומטבע הדברים ישנה התרופפות בלימוד התורה, ועם ישראל הרי נמצא בצרה ובפרט בני התורה שמשנאו נשאו ראש, וצריך להרבות בתורה, גם אברכים וגם בחורים, וגם תינוקות של בית רבן שאין העולם מתקיים אלא בזכות הבל פיהם, יכולים וצריכים להרבות תורה, ובמצב שאנו נמצאים בו צריך להימנע מלקיים טיולים וכיו"ב.

ויחד עם זה בקשו פניו תמיד, והאופן הנעלה ביותר לבקש את השם יתברך זה על ידי דקדוק הלכה, קריאת שמע בזמנה ובברכותיה, ח"ו אם מתפללים מאוחר עוברים על דאורייתא, תפילה בציבור, שמירת שבת כל הפרטים, והמצווה הגדולה מעשרת הדברות כיבוד אב ואם שאפשר לקיים בהידור בעריב פסחים לעזור.

ומאד מאד חשוב להתנהל באוירה נעימה ובשמחה, האבא גם יכול לעזור בזה, מותר להגיד בדיחה בבית, זה לא נורא, אצל החזון איש אמרו שתמיד היה אוירה נעימה ושמחה, תמיד היה שמח.

הקדוש ברוך הוא יעזור שכל שנלך בדרכיו ונקיים מצוותיו, זה ישפיע על כולם, ונזכה לכל טוב סלה. חג שמח וכשר, אפרילעכן כשרן פסח.

רגיל אצל רבינו לספר עובדות על מרן הגר"ח זצ"ל ונביא כאן בחלקם.

עמל התורה

גדולי ישראל עם כל הכישרונות הגדולים שלהם עמלו בתורה, וכמו שהגר"י אברמסקי סיפר על הגר"ח מבריסק, איך שעמל בתורה וכאבו לו הידים. עמל התורה, הוא ללמוד בכל הכוחות שיש לו, כל אחד לפי כוחותיו, לא ללמוד בשטחיות, אלא להבין כפי שיכול, ושהלימוד יהיה ברצינות לא כלאחר יד, עמל התורה זה לא להגיד סברות, אלא לעמול במה שלומד, וקודם לכל דבר הוא לימוד גמרא רש"י תוס', ולעמול אפילו בלי להבין כלום, ואולי להבין בפעם השנייה, וזה הלימוד יותר חשוב מהכל, זה העיקר ללמוד גמרא עם רש"י ותוס', ויש שלומדים גמרא עם קובץ שעורים, שמעדיפים ללמוד דברים יותר קלים, במקום ללמוד תוס' בעיון, שזה יותר חשוב מהכל, יש כאלה כשלומדים תוס' קשה קוראים מהר, ומחפשים איפה הצימוק ואת זה קוראים, לא כולם כך חלילה, ואמנם ללמוד תוס' בעיון זה קשה. אבל אחרי שלומדים בשיא העיון, מגיעים לדרגת רוח הקודש, כשיש חכמה ועוד חכמה מגיעים לשיא ההבנה, ואז מקבלים הבנה יותר עמוקה, והלימוד בעמל ועיון עמוק, זהו דרגת רוח הקודש.

הוא יודע לעצור

שמעתי מהגר"י סולוביצקי, שהגר"ח מבריסק ראה את בנו הגרי"ז, מרבה להסתכל בספר צפנת פענח, שאל אותו הגר"ח, מה אתה רואה שם, והשיב "הוא נעצר טוב", שהוא יודע היכן לעצור, ולעמוד על הנקודה, אמר לו הגר"ח את זה הוא למד אצל האבא הבית הלוי, וזה דבר שלא תמיד זוכים לזה, ולא התכוון הגר"ח לשאול על הבקאות הנוראה והמבילה של הרגצ'בר שידע את כל התורה, לא זה מה שהפעים את הגרי"ז, את זה כל אחד רואה, הוא רצה לראות את שיטת הלימוד שלו.

הבית הלוי והגר"ח מבריסק

מספרים שכשהגר"ח מבריסק נעשה בר מצוה, אמר לו אביו הבית הלוי, אני רוצה שתגיד שטיקל תורה על הרמב"ם, כמו שאני רוצה, וחשב וחשב, ואמר דרשה כמו שאביו רצה, והיה לו את הכישרון לזה, לדבר עם השני כמו שהשני חושב, ואביו ידע שיש לו הכישרון הזה.

עוד מסופר על הבית הלוי, ששלח את בנו הגר"ח להביא לו מצות, ושלח לשאול אותו עם עשה במצות חומרות מסוימות לשומרם, וענה הגר"ח עד אחד נאמן באיסורים, ולא השיב לו פרטים כמה נזהר במצות, ובאמצע החג ראה הבית הלוי שידו של הגר"ח נפוחה, כי קשר את ידו חזק למצות לשומרם, ולא רצה לספר זאת לאביו, שלא לצער אותו לכן ענה כך בקצרה, זהו זהירות בכיבוד אב.

אגב, מסופר ששנה אחת הגר"ח מבריסק אמר לרבנית בשמחה, השנה היה פסח בלי שאלות.

עוד אומרים בשם הגר"ח מבריסק שאמר מה ההבדל בין אביו הבית הלוי, לבין האור שמח, שהאבא חשב שצריך לזכור את כל התוס' שבש"ס, ולעומת זאת האור שמח החליט לעצמו, איזה תוס' צריך לזכור, ומסופר שאחד בא להגר"ח מבריסק, והחל לדבר עמו דברים על הבית הלוי, ולא היה נעים להגר"ח מה שמדבר, החל הגר"ח לומר לו חקירה בעניין מעשר שני, ואמר שהחקירה הזו, זה הפשט בגמ'.
על הקראים

הגר"ח מבריסק אמר באסיפת רבנים על הקראים, שיש עליהם אחד מג' אפשרויות, או שהם ספק יהודים, או ספק גויים, או ספק ממזרים, ולפי"ז גירות לחומרא לא יעזור, כי אולי הם ממזרים.

ומסופר שבזמנו של הגר"ח מבריסק, היה אחד שהתקלקל מאוד, ולפני שנפטר אמר על עצמו, שהנשמה שלו טריפה, ואמר ע"ז הגר"ח, ראיתי בעל תשובה אמיתי. הגר"ח מבריסק נפטר בגיל ששים וחמש, ובתמונה נראה כמו ישיש מופלג, כי הוא ניצל את כל הכוחות שלו. בפ"א אמר: אומרים בשם הגר"ח מבריסק, שפועל גוי הוא פועל עצלן, והראיה שהוא רואה יהודי, ולא הורג אותו.

הגר"ח חיים מבריסק, אע"פ שהיה מבקר אנשים, מ"מ כיבד כל אחד שבא אליו, ומסופר שפעם בא אליו, אחד מהמזרחי, ואמר לו למה אתה כ"כ נגד המזרחי, הרי כ"כ קשה לך לפסוק שאלות, ובדבר כזה גדול שפוסל כ"כ הרבה אנשים, אתה פוסק, וענה לו, הרי אתה רואה שאני פוסק, ומה הפשט שאני פוסק, כי זה פשוט.

התגובות של הגר"ח מבריסק, היו עמוקות, ושמעתי מהגר"ר יוסף דינקלס, שבמלחמה הראשונה היה מוכרח ללכת לדבר עם הגר"ח מבריסק על איזה ענין, וכשבא לשם ישב הגר"ח עם רבנים ודיבר בלימוד, ור' יוסף לחש לחבירו, מה שמדברים כאן בלימוד זה תשובת הרא"ש מפורש, הגר"ח שהיה בעל שמיעה חדה הסתובב לעברו, ואמר בלשון שאלה, כך כתוב בתשובת הרא"ש, אתה אומר שכן כתוב ברא"ש.

עוד מסופר שפעם הגר"ח מבריסק והאור שמח דיברו בלימוד בעניין שומר אבידה, וחקר הגר"ח חקירה בעניין, ושאל האור שמח, למה נפק"מ, והשיב הגר"ח, שאם לא לומדים לא יודעים.

עוד מסופר שהגר"ח מבריסק בצעירותו הגיע לביקור אצל אחד מגאוני הדור הגר"ר לייב, ואמר הגר"ר לייב להגר"ח שיגיד איזה ד"ת, והתחיל הגר"ח לומר רש"י מסוים, ואמר לו הגר"ר לייב זה רש"י קשה שאפשר ליישבו, רק בדרך הפלפול ואני נגד דרך זו, לכן אל תזכיר לי את הרש"י הזה, ולכן אמר לו רש"י במקום אחר, אותו גאון היה דרכו ללמוד בדרך הפשטות, ולכן הגר"ח פירש לו ע"פ דרכו של הגר"ר, ולא על דרך הפלפול.

עוד אומרים בשם הגר"ח, שאם חסר בהסברה, חסר בהבנה. סיפרו להחפץ חיים, שאחד שאל להגר"ח מבריסק, מה יש יותר בש"ס, איבעיות שנפשטו או לא נפשטו, והגר"ח שמע את השאלה וענה, אמר הח"ח שהגר"ח יודע ש"ס, אח"כ אמרו זאת להגר"ח והתרגש, זה סיפור בשביל מלאכים.

ומסופר על הגר"ח שלא היה מברך בורא נפשות בשנים האחרונות, כי יש שיטות שצריך לחתום בשם. אומרים החסיד רבי חיים בריסקר. רבינו חיים מבריסק, היה בכל דבר כה אמר ד', וכל עניני החסד שלו היה, כי ד' ציווה אותי.

שמעתי שהתנאור הראשון על מצבת הגר"ח מבריסק כתוב ורב חסד.

מספרים, שבאו להגר"ח מבריסק משפחה, בטענה שמת להם בן משפחתם, וכבר הגיע הצהרים, ואנשי הח"ק עוסקים בקבורת עשיר שנפטר, פתח הגר"ח את הרמב"ם ודפדף ודפדף, אח"כ סגר ואמר זה לא עניינכם, אין כאן שאלה של קדימה, ושאלו להגר"ח מה כ"כ דפדף, ואמר חפשתי בהל' אבילות, האם מוזכר דין בקדימה במת ולא מצאתי, א"כ אי"ז עניין של כבוד מתים, אלא של אין מעבירין על המצוות, אם כן זה לא עניין של בני המשפחה, אבל לא ברור שהמעשה היה.

לדעת איך לסגור את הגמרא

הגר"ר יהושע אהרן קונשטט שליט"א סיפר שבאחד הפעמים שהיה עם הגר"א גינחובסקי זצ"ל אצל הגר"ד לנדו שיבידל לחיים טובים אמר להם הגר"ד את דברי הגר"ח מבריסק שאמר שמי שלא יודע לסגור את הגמ' לעשיית חסד גם כשגמרתו פתוחה הרי היא סגורה ומי שידע לסגור גם כשסוגר נחשבת גמרתו פתוחה. והוסיף רבינו בשעתו דגם כאשר סוגרים את הגמ' לעשיית החסד עדיין המוח צריך להמשיך במחשבת התורה והרי זה באמת נחשב שלא סגר כלום. (אגן הסהר)

מעלת ברכה של כל אחד

יש מעשה עם ר' חיים בריסקער, שברכה כל יהודי יכול לתת, זה סיפור שהבריסקערס לא מכחישים את זה. היה מעשה שבא יהודי אחד בערב שבת לר' חיים, והתיישב על כסא והתחיל לבכות, שאל אותו ר' חיים על מה אתה בוכה, וענה, שהאשה שלו חולה, והרופאים לא מוצאים עצה, הלב של ר' חיים היה עם היהודי הזה, אמר לו ר' חיים כעת יום ישישי בצהרים, יהודים הולכים לבית מרחץ, תיגש לבית מרחץ, תספר את הסיפור שלך, ותבקש ברכה, ותענה אמן על כל ברכה, ואם יהיה באמצע אחד שיתן לך ברכה מעומקא דליבא וענית אמן, לא צריך יותר. מספיק עומקא דליבא. (אמתחת בנימין)

איצטלא דרבנן

היו מגדולי ישראל, שנזהרו יותר בלבושם, והיו בזה שני דרכים, הנה הגר"ח מבריסק לא נזהר בלבושו, ומסופר שהיה מקמט את כובעו, ולעומת זאת בנו הגרי"ז, כן היה נזהר שיהיה לבוש טוב, כי אמר שאחרת לא ישמעו לו, ויש שאומרים, שצריך ללבוש בגד יפה משום "כבוד התורה", אבל מתכוון לכבוד של עצמו, הרי יש כאלה שאכפת להם רק הישיבה שלהם, ולא אכפת להם מהישיבה של אחרים, וה"ה בכבוד התורה, לא אכפת להם כבוד התורה של אחרים, ומה שכתוב שת"ח אסור שיהיה רבב על בגדו, היינו לכלול שמנונית.

חידות אלו נתפרסמו ע"י מרן שליט"א לפני כארבעים שנה בחוברות "מסורת" [בעילום שם]. והיו חביבים בשעתם על הת"ח, וכן ידוע שמרן הסטייפלער זצוק"ל הי' כותב על גיליון החוברת תשובות לפרפראות אלו.

יש בזה תועלת לנסות לענות שבזה עושה חזרה ועיון בתלמודו לבקש התשובה הראוי'. למשיבים תערך הגרלה על ספרי קודש. כל 3 תשובות מכניסות להגרלה. את התשובות ניתן לשלוח למייל המערכת: k.gilyonot@gmail.com עד יום ב' כ"ט מנחם אב תשפ"ד.

ניתן להשיג חוברת פרפראות לתורה מכל השאלות והתשובות בטל 055-6739139

אורח חיים

- א. היכי תימצי דאם יש ציצית בבגד עובר על עשה דציצית ואם אין בו ציצית אינו עובר?
- ב. היכי תימצי שאדם לא ישאל טל ומטר בתפילה בזמן שחייבים לשאול ואעפ"כ יצא בדיעבד?
- ג. ב' מאכלים אם יאכל אדם שניהם יברך ברכה אחרונה אחרת מאשר אם יאכל אחד מהם בלבד?
- ד. אדם ששתה משקה כשיעור ואעפ"כ דינו שלא יברך ברכה אחרונה?
- ה. בישול האוסר את האוכל רק אם היה מבושל מקודם?
- ו. מצינו פעולה שאסורה מבעוד יום ומותרת בשבת [לחד מ"ד]?
- ז. פעולה שמותר לעשותה בע"ש ואסור לעשותה בעיו"ט?
- ח. אכילה שתחייב תפילה?
- ט. היכי תימצי דע"י עירוב בבין השמשות [לשיטות דמהני] יוכל ללכת פחות מערב מבעוד יום?
- י. מצינו שהפרש בין כרמלית למקום פטור יהא שיעור של בית סאתיים?
- יא. בישול האוסר את האוכל רק אם הי' בחול ולא בשבת?
- יב. דבר שחייב על עשייתו בשבת בביתו ופטור בבית חברו?
- יג. מעשה מסוים שחייבין עליו משום מלאכה בשבת רק אחר החורבן ולא בזמן שבית המקדש קיים?
- יד. היכי תימצי, דיהא מותר לאדם לזרוק חפץ בשבת ברשות מסוימת יותר מד' אמות, אף דלטלטל החפץ שם יותר מד"א אסור לו?
- טו. אדם שאסור לו לזוז ממקומו אפילו לא בתוך ד' אמות בשבת אע"פ שלא עשה שום עירוב מערב שבת?
- טז. איך יתכן שאדם יתחייב למנוע את בנו מלעשות פעולה בשבת ולו בעצמו מותר לעשותו?
- יז. דבר שמותר לעשותו בשבת ויו"ט ואסור בחוה"מ?
- יח. אדם שחיובו במצוות עשה שלא הזמן גרמן קודם בזמן לחיובו במצוות עשה שהזמן גרמן?
- יט. היכן מצינו חיובי כפרה על עבירות שעברו קטנים?
- כ. היכי תימצי שאדם יתחייב בליל א' דפסח לאכול כזית מאחת מב' המצות העומדות לפניו, אע"פ שכשאחת (מסוימת) מהם בלבד נמצאת לפניו הי' פטור מלאכול ממנה (לחדא שיטה)?